МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра українського прикладного мовознавства

Затверджено
на засіданні кафедри українського прикладного мовознавства філологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри _____ Ірина КОЧАН

Силабус із навчальної дисципліни "Українська мова (за професійним спрямуванням)" (І семестр), яку викладають у межах ОПП Кібербезпека першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 125 – кібербезпека та захист інформації

Львів 2023

Назва дисципліни	**Українська мова (за професійним спрямуванням)**
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет Кафедра українського прикладного мовознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	12 – інформаційні технології 125 – кібербезпека та захист інформації
Викладачі курсу	Чучвара Адріана Петрівна, канд. філол. наук, доц. кафедри українського прикладного мовознавства (лекції) Кужелюк Віра Юріївна, асист. кафедри українського прикладного мовознавства (практичні заняття)
Контактна інформація викладачів	adriana.chuchvara@lnu.edu.ua vira.kuzhelyuk@lnu.edu.ua Головний корпус Львівського університету, каб. 233. м. Львів, вул. Університетська, 1
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій / практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі онлайнові консультації на платформі Zoom. Для погодження часу консультацій слід писати на корпоративну електронну пошту викладача або телефонувати.
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/employee/chuchvara-adriana
Інформація про дисципліну	Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” є нормативною дисципліною зі спеціальності 125 – кібербезпека та захист інформації для освітньої програми Кібербезпека, яку викладають у першому семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською кредитно-трансферною системою).
Коротка анотація дисципліни	Курс спрямований на розвиток і вдосконалення компетенції спілкуватися українською мовою у майбутній професійній сфері; формувати навички культури мовлення (усні і писемні) з урахуванням особливостей найбільш доречного функціонального стилю мовлення та відповідно до норм сучасної української літературної мови. Теоретичні знання і практичні навички реалізації сучасних мовних норм (зокрема лексичних, граматичних, стилістичних, орфоепічних) у професійній сфері (передусім стосується наукового, офіційно-ділового стилів) сприяють формуванню комунікативної поведінки фахівця, зокрема успішній комунікації та досягненні мети спілкування.
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу – сформувати у студентів засобами української мови лінгвістичну основу для виконання професійної діяльності з урахуванням сучасного комунікативного простору (безпосереднє, опосередковане спілкування у всіх формах і жанрах реалізації)
Література для вивчення дисципліни	*Основна* *Микитюк О.* Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : навч. посіб. 7-е вид., зі змін. та допов. Львів, 2023. 440 с. *Підгурська В., Голубовська І.* Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Житомир, 2022. 192 с. *Українська мова за професійним спрямуванням*. Навчальний посібник-практикум /

Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василишин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2023. 328 с.
Український правопис . Київ : Наук. думка, 2020. 390, [1] с.
Ющук І. П. Практичний довідник з українського правопису. Київ, 2020. 128 с.

Додаткова

Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / за заг. ред. О. Сербенської : навч. посіб. Львів, 2017. 304 с.
Булик-Верхола С. З. Основи термінознавства : навч. посіб. / С. З. Булик-Верхола, Г. В. Наконечна, Ю. В. Теглівець. Львів, 2013. 160 с.
Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення / Ін-т укр. мови НАН України. Київ : КММ, 2014. 124 с.
Культура фахового мовлення : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Бабич. Чернівці, 2014. 556 с.
Куньч З. Риторика : підручник / З. Куньч, Г. Городиловська, І. Шмілик. 2-е вид., допов. Львів, 2018. 496 с.
Мацюк З. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. / З. Мацюк, Н. Станкевич. Київ, 2012. 352 с.
Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради. Київ, 2011. 272 с.
Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю : монографія / П. Селігей; НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2016. 627 с.
Семеног О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. 2-е вид., стер. Київ : Альма-матер, 2012. 216 с.
Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум. Навчальний посібник. 2-е вид., стер. / за ред. Т. В. Симоненко. Київ : ВЦ "Академія", 2012. 272 с. (Серія "Альма-матер").
Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду / за ред. Л. Масенко. Київ, 2005. 399 с.
Фаріон І. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання) : [посібник]. Івано-Франківськ, 2017. 256 с.
Шевчук С., Клименко І. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ, 2011. 696 с.

Словники, довідники, стандарти

Вебсловник жіночих назв української мови / укл. Олена Синчак. Львів, 2022. URL: https://r2u.org.ua/
Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. 2-е доп. вид. Київ : Вид. центр "Просвіта", 2003. 160 с.
Демська О. М., Кульчицький І. М. Словник омонімів української мови. Львів, 1996. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0002859
Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ : "Українська книга", 2000. 480 с.
Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Київ, 2017. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2018/ДСТУ%208302%20повний.pdf
Національний стандарт України. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. ДСТУ 4163:2020. Чинний від 01 вересня 2021 р. URL: http://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf
Новий словник іншомовних слів / Л. І. Шевченко, О. І. Ніка, О. І. Хом'як, А. А. Дем'янюк ; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : Арій, 2007. 1480 с.
Полюга Л. М. Повний словник антонімів української мови. Київ : Довіра, 2006. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000410
Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Київ : Довіра, 2006. 477 с.
Реєстр репресованих слів (авторка – Орися Демська-Кульчицька). URL: https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/Linguistics/rejestr.html
Різників О. Одноримки. Словник омонімів та чужослів. Вид. 2-е, доп. і перероб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 408 с.

	Синчак О. Абетка фемінітивів. Спецпроєкт “По той бік гендеру”. [Дата оновлення: 07.11.2022]. URL: https://behindthenews.ua/spetsproiekti/po-toy-bik-genderu/abetka-feminitiviv-358/ *Словник ділової мови. Термінологія та фразеологія* / М. Дорошенко, М. Станіславський, В. Страшкевич. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. XVI, 248 с. Репринт з видання 1930 р. (Серія “Словникова спадщина України”). *Словник іншомовних слів* / уклад.: С. Морозов, Л. Шкарапута. Київ, 2000. 680 с. URL: https://archive.org/details/slovninshomovn/page/511/mode/2up *Словник паронімів української мови* / упоряд. О. Сербенська. Львів : Апріорі, 2022. 392 с. *Словник української мови*: в 11 т., ред. І. К. Білодід, Київ 1970–1980. *Словник української мови online*: у 20 т., т. 1–13 (А-ПОКІРНО), Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2015–2023. URL: https://sum20ua.com *Український лінгвістичний портал “Словники України” on-line*. URL: http://lcorp.ulif.org.ua/dictua *Закони / законопроєкти України* Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text Рішення Конституційного Суду України № 10-рп/1999 від 14.12.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-99#Text Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : Закон України № 317-VIII від 9 квітня 2015 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text Про освіту : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України № 2704-VIII від 25.04.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії : Закон України № 3005-IX від 21.03.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3005-20#Text Про застосування англійської мови в Україні” : законопроєкт № 9432 від 28.06.2023. URL: https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42201 *Інтернет-джерела* URL: https://ukr-mova.in.ua (Освітній проєкт “Мова – ДНК нації”) URL: https://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/2442 (Блог професора Олександра Пономарева) URL: www.mova.info (Лінгвістичний портал “Мова”) URL: https://language-policy.info/ (Портал мовної політики) URL: https://slovotvir.org.ua/ (“Словотвір”. Майданчик для перекладів запозичених слів)
Обсяг курсу	3 кредити ЄКТС – 90 годин, у т. ч. 16 годин лекційних, 16 годин практичних занять і 58 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	студент повинен **знати:** - специфіку усного українського професійного мовлення та елементи риторики; - особливості лексики, фразеології, термінології, граматичних засобів української мови за фаховим спрямуванням; - типи лексикографічних праць, специфіку фахових словників; - норми сучасної української літературної мови та особливості їх реалізації в системі усного та писемного фахового мовлення; - правила мовленнєвого етикету; - актуальні нормативно-правові акти, які регламентують статус української мови як державної. **вміти:** - використовувати знання орфоепічних та акцентуаційних правил, риторичних законів для реалізації різних жанрів усного професійного

<table>
<tr><td></td><td>мовлення;
- характеризувати словниковий склад української літературної мови, уживати нормативні лексичні засоби, фразеологічні одиниці у фаховому мовленні;
- використовувати лексикографічні джерела української мови відповідно до потреб професійного спілкування;
- творити тексти в межах різних видів і жанрів усного та писемного фахового українського мовлення;
дотримуватися правил мовленнєвого етикету відповідно до ситуацій та тональностей фахового спілкування.</td></tr>
<tr><td>Компетентності</td><td>ІК, КЗ 1, КЗ 3, КЗ 6
КФ 1</td></tr>
<tr><td>Програмні результати навчання</td><td>ПРН 1, ПРН 6- 9, ПРН 41, ПРН 54</td></tr>
<tr><td>Ключові слова</td><td>УМПС, система мови, мовна норма, комунікативна компетенція, професійне спілкування, мовленнєві навички, державна мова, національна мова.</td></tr>
<tr><td>Формат курсу</td><td>Очний</td></tr>
<tr><td>Теми</td><td>
<table>
<tr><th>Тижд.</th><th>Тема, план, короткі тези</th><th>Форма заняття</th><th>Тривалість, год.</th><th>Термін виконання</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Українська мова за професійним спрямуванням у системі літературної мови. Мета і завдання курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)”, його зміст та структура. Мова як суспільне явище, функції мови. Поняття національної (літературна мова і діалекти), державної, рідної мови. З історії становлення та розвитку української мови. Сучасна мовна ситуація. Мовна політика: нормативно-правові засади функціювання української мови (аналітичний огляд мовного законодавства). Українська літературна мова, її основні ознаки (мовна норма, стиль). Правописні зміни.</td><td>Лекція</td><td>2</td><td></td></tr>
<tr><td>2</td><td>Українська мова у професійному спілкуванні: ознаки, функції, норми.</td><td>Практичне заняття</td><td>2</td><td></td></tr>
<tr><td>3</td><td>Усне спілкування у професійній діяльності. Стилі професійного мовлення. Культура мови і культура мовлення (комунікативні ознаки). Суржик. Специфіка усного мовлення: жанри офіційно-ділового та наукового стилів (бесіда, промова, дискусія, полеміка, доповідь та ін.). Засоби милозвучності української мови. Орфоепічні та акцентуаційні норми української літературної мови.</td><td>Лекція</td><td>2</td><td></td></tr>
<tr><td>4</td><td>Стилі професійного спілкування. Особливості усного мовлення.</td><td>Практичне заняття</td><td>2</td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

	5	**Нормативні аспекти усної професійної комунікації.** Особливості усного спілкування у професійні сфері (мовні та позамовні параметри). Види професійного мовлення. Співбесіда з роботодавцем. Український мовленнєвий етикет (етикет телефонної розмови та онлайн-спілкування).	Лекція	2	
	6	**Специфіка публічної комунікації засобами української мови.** **Публічний виступ.**	Практичне заняття	2	
	7	**Слово у мові професійного спілкування. Лексичні норми та лексичні помилки у професійному мовленні.** Слово як мовна одиниця. Словниковий склад української літературної мови. Зайва багатослівність у професійному мовленні – плеоназм, тавтологія. Синонімія, антонімія, фразеологія, паронімія української фахової мови. Явище міжмовної омонімії. Абревіатури у професійному мовленні. Правила скорочування слів. Слова іншомовного походження. Неологізми. Пуризм та калькування як способи поповнення лексичного складу мови. Поняття “термін”, “номен”, “професіоналізм”. Термінолексика загальнонаукова, міжгалузева та спеціальна. Історія формування та шляхи поповнення української наукової фахової термінології. Поняття про термінологічний стандарт. Українська фахова термінографія.	Лекція	2	
	8	**Лексичні норми у професійному мовленні.**	Практичне заняття	2	
	9	**Граматичні мовні норми**. Морфологічні норми української мови за професійним спрямуванням: види та способи реалізації. Нормативні аспекти вживання у текстах професійного спрямування самостійних та службових частин мови.	Лекція	2	
	10	**Граматична правильність у професійному мовленні (іменні частини мови).**	Практичне заняття	2	
	11	**Граматична правильність у професійному мовленні (дієслово, службові частини мови).**	Практичне заняття	2	
	12	**Синтаксичні особливості мови професійного спрямування. Специфіка писемної комунікації.** Особливості синтаксису професійного мовлення. Порядок слів у реченні. Координація присудка з підметом. Складні випадки керування. Функції простого і складного речення в системі професійного мовлення. Правильність вживання компонентів ускладненого простого речення (однорідні члени, вставні звороти та ін.). Синонімія синтаксичних конструкцій.	Лекція	2	

	13	**Синтаксичні особливості української мови за професійним спрямуванням.**	Практичне заняття	2	
	14	**Текст офіційно-ділового стилю** Документ як основний вид офіційно-ділового мовлення, його функції. Класифікація, структура документів. Документознавство, діловодство. Електронний документообіг. Загальні вимоги до оформлення документів, особливості мови ділових паперів. Характеристика найуживаніших документів: заява, автобіографія, резюме, характеристика, рекомендаційний (мотиваційний) лист, протокол, розписка, доручення.	Лекція	2	
	15	**Створення документів: заява складна, резюме, характеристика, рекомендаційний (мотиваційний) лист, пояснювальна записка.** **Модульний контроль.**	Практичне заняття	2	
	16	**Текст як об'єкт професійного мовлення і форма організації професійної діяльності. Особливості текстів наукового стилю.** Текст як одиниця стилістичного рівня мови. Науковий стиль. Модель і структура наукового тексту. Особливості мови текстів наукового стилю. Псевдонауковий стиль (науковий жаргон). Різновиди наукових робіт (реферат, наукова стаття, анотація, курсова, дипломна, магістерська робота, рецензія, відгук тощо). Плагіат. Правила бібліографування.	Лекція	2	

Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із сучасної української літературної мови; знання історії української мови, її функціональних стилів, лексичного та фразеологічного багатства, вміння послуговуватися різноманітними словниками.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання	Пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладення, навчальний модуль тощо. Лекційна форма навчання: проведення лекцій; пояснення та наведення прикладів за темою лекції, дискусія, бесіда, ілюстрація, демонстрація. Семінарське заняття: доповідь, відповідь, обговорення; презентація результатів дослідження.

курсу	
Необхідне обладнання	Комп’ютер, проєктор, доступ до інтернету.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так: • практичні: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40; • 1 модуль: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; • усний виступ: 10%; максимальна кількість балів 10. • Підсумкова максимальна кількість балів 100. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до заліку	До заліку необхідно виконати запропоновані на практичних заняттях і винесені на самостійне опрацювання завдання.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.